

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Štev. 225.

V Ljubljani, v sredo, 30. septembra 1903.

Letnik XXXI.

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnštvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 6 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Narednine in inserat
sprejema upravnštvu v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, 1., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš-
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Vabilo na naročbo.

S 1. oktobrom se pričinja nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v upravnštvu:

Vse leto 20 kron. Četrt leta 5 kron.
Pol leta 10 „ Jeden mesec 1 K 70 h
Za pošiljanje na dom je plačati 20 h na mesec.

Po pošti pošiljan velja:

Vse leto 26 kron. Četrt leta 6 K 50 h
Pol leta 13 „ Jeden mesec 2 K 20 h

Plačuje se naprej.

Na naročila brez priložene naročnine se ne ozira.

Upravnštvu „Slovenca“.

Cesarjevo armadno povelje in kranjski deželni zbor.

(Govor poslanca dr. Šusteršiča v kranjskem deželnem zboru dne 22. septembra.)

Visoka zbornica! Razmerje naše državne polovice z Ogrsko je za nas, za dežele in kraljestva, ki so zastopana v državnem zboru, prava trnjeva pot vednih žrtve in vednih poniževanj, katera smo morali v žrelo vreči molohu, ki se imenuje mažarska državna ideja.

In kakošno je bilo to razmerje, gospoda moja? Plačevali smo skozi leta in leta 70 % k skupnim bremenom avstro ogrske države, v zadnjem času plačujemo 65 %, ampak pravice naše so v nasprotnem razmerju z bremenom, katera moramo prenašati za skupne državne potrebe, v prvi vrsti za skupno armado.

Gospoda moja, ako to upoštevamo, se moramo tembolj čuditi, da je tekom vseh teh let tihiše monarhije bilo v Pešti in ne na Dunaju. Mažarski narod imel je pretežno vlogo v monarhiji in je odločeval tudi v zadevali naše vnane politike in vse to pretežno na naše troške, na troške ljudstva tostranske državne polovice, katero je že itak samo po sebi prehu obremenjeno. In gospoda moja, nek prigodek v zadnjem času je še prav posebno razsvetlil vso mizerijo tega razmerja med našo in ogrsko državno polovico.

Kaj pa pomenja surtaksa na sladkor, ki se eksportira iz Avstrije na Ogrsko, nego velikanski vspeh ogrske vlade napram naši vladi zoper duh in predpise nagodbe? Mi naj tvorimo skupno carinsko celoto in vendar je pohlepnost Mažarov dosegla, da se je ustvarila surtaksa na sladkor, torej carinska meja med Avstrijo in Ogrsko, tako, da smo dejansko že po carinski meji ločeni eden od drugega. In gospoda moja, ta vzgled iz zadnjega časa je tudi pokazal narodom avstrijskim, da je že demisijonirana ogrska vlada in notabene vlada, kakor je Khuenova, ki igra smešno vlogo nekakega pajaca med evropskimi kabineti (Živahno veselost na levi) imela več vpliva v merodajnih krogih, kakor naša vlada, ki takrat ni bila demisijonirana in že sedaj tretje leto vlada v tostranski državni polovici.

Take so bile razmere, gospoda moja, na eni strani, in kaj smo pa videli na drugi strani? Ali so bili Ogrci morda zadovoljni s tem vplivom, katerega so imeli nad skupno državo, ali so bili zadovoljni s tem, da smo mi dobri Avstrijci če tudi ne z veseljem trpeli vlad svojih patrijotičnih čustev veliko večja bremena, kakor jih sploh moremo prenašati? Ne, gospoda moja, ampak videli smo, da Madžari, ki so, kakor je častiti gošpod deželni glavar markantno povdarjal v svojem uvodnem govoru, tekom zadnjih de-

setletij obogateli od naših žuljev, da ti od nas sutenirani Madžari niso bili zadovoljni, akoravno so imeli stokrat večje pravice, kakor mi, kakor si ljubljena metresa napram svojemu ljubljencu, dokler je v njenih verigah, prisvajala vse pravice. (Veselost.) — Z vsem tem še niso bili zadovoljni, temveč v zadnjem času so napravili veliki glavni naskok in hoteli so imeti še svojo mažarsko armado, da bi mogli dati svojim zahtevam napram naši državni polovici in kroni poseben povdarek, in kaj to pomenja, vemo iz zgodovine. Vsaj so že v najusodnejših trenutkih znali varovati neko rezervo in so tako izsilili od merodajnih krogih, kar so hoteli.

In svojo armado so hoteli imeti še iz drugih ozirov, zaradi tega, gospoda moja, da bi zadušili zadnji vzdihljaj svobode nemadžarskega življa onstran Litve. (Živahno pritrdjevanje na levi.) Zato so hoteli imeti svojo armado, da bi na eni strani zamorili vse druge narodnosti onstran Litve, Slovane, Nemce, Rumune itd., na drugi strani pa zopet, da bi nas z mažarsko armado pestili in, kadar bi naša dobra volja nehala, iztisnili še zadnje krajezarje iz žepov ljudstva tostranske državne polovice v svojo korist in večjo svojo mažarsko veljavo.

Gospoda moja, z veliko skrbjo smo dogodke onstran Litve opazovali, z veliko skrbjo, kajti videli smo tekom desetletij, da se je od merodajne strani napram preširnosti in šovinizmu Mažarov vedno odnehalo. To smo videli in krivdo pripisovali neodgovornim svetovalcem krone, katerih ne moremo spravljati pred sodbo parlamenta, neki kamerili, ki je vedno in vedno silila na to, Mažarom odnehati, češ, tam so redne državne razmere, tam imamo dobro urejeno ustavo, dobro poslujoč konstitucionalni aparat in tam imamo končno pri Mažarih velik zaklad patrijotizma, ki bo dinastiji vedno na razpolago, in vsled tega smo se bali, da se bo zopet storil eden tistih usodepolnih korakov, ki so še vedno vodili v škodo skupne monarhije in tostranske državne polovice. In tukaj, v tem usodnem momentu je presvetli cesar spregovoril v vojnem povelju dne 16. septembra t. l. jasne, točne, naravnost odrešilne besede.

Od te strani se je z vso odločnostjo povedalo mažarski preširnosti: Do tukaj in ne dalje več. (Živahno odobravanje na levi.) Te besede so nas razveselile in so povod, da tudi deželni zbor cesarju vsikdar zveste vodine Kranjske izreče svoje patrijotično veselje nad temi besedami prevzvišenega vladarja in to tembolj, ker v svojem armadnem povelju ni pozabil vseh svojih narodov in sprejel v povelje stavek, da on hoče, da se spoštuje vsaka narodna individualnost tudi v okviru armade. (Živahno odobravanje na levi.)

Zato smo stavili svoj predlog in jaz mislim, da je, ker je ravno sedaj stvar aktualna, umestno, da se o njem nujno razpravljamo, in jaz prosim, da visoka zbornica nujnost sprejme. (Živahno odobravanje na levi.)

Razmere na Ogrskem — Khuen demisijoniral.

V včerajšnji seji ogrskega držav. zbora je pri otvoritvi seje zborniški predsednik Apponyi grajal vslikke poslancev Andrassija, Rakovszkyja in Kubinyija proti poslancu Barabasu. Radi tega so odpadli napovedani dvoboji. Poslanec Barabas je preklical svoje besede »Mi ne zaupamo kraljevi besedi!« in je dejal, da je to izustil le pomotoma. Hotel je le reči, da to niso besede kralja, kar je Koerber povdarjal v avstrijskem držav. zboru kot mnenje vladarjevo in kar je v nasprotju s tem, kar je povedal Khuen kot ogrski min. predsednik. Nato je tudi poslanec Kubinyi preklical svojo psovko napram Barabasu. Posl. Bakonyi je predlagal, naj zbornica proglasi odredbo vojnega ministra glede pridržanja tretjeletnikov za nepostavno. Prihodnji govornik poslanec Krasnay, član ogrske neodvisne stranke, je ostro napadal avstr. min. predsednika ter napovedoval boj za popolno gospodarsko (!) in politično ločitev od Avstrije. Poslanec Eötvös se je obračal

proti nekaterim govornikom v avstrijski gosposki zbornici in napadal vladarja.

Grof Julij Andrassy, eden najvplivnejših članov liberalne stranke, je izjavil v svojem govoru, da je armadno povelje v deželi vzbudilo največje pomisleke, izjava, katero je pa podala vlada v imenu krone v zbornici, pa nas je prepričala, da vladar ni nameraval razžaliti naroda. (Klici: Dejstva drugače govorijo!) Nato je predložil kot predlog znani sklep liberalne stranke o armadnem povelju. Opozicija je burno zahtevala, naj predsednik dá ta predlog na dnevni red, predsednik je pa izjavil, da bo predlog prej tiskan in potem razdeljen.

Khuen Hedervary je nato opravičeval svoje postopanje ter je izjavljal, da je branil koristi dežele. O Körberjevem govoru je dejal, da je hotel pridobiti si tisto stališče, kakršna bi tudi on napram željam, ki bi izšle iz Avstrije in bi se zadevale ob ogrske interese, zavzel. Tako se mora razumeti Körberjev govor. Ob teh besedah je nastal v zbornici šum. Ne samo opozicijski, tudi liberalni poslanci so klicali Khuenu, naj izjave Körberjeve odločno obsodi.

Poslanec Horay: »Pogum, g. ministrski predsednik, ne strahite se Körberja!«

Poslanec Ivanka (liberal. stranka): »Ne razlagajte Körberjev. govora, zavrnite njegove izjave. Liberalna stranka je sklenila v tej zadevi izjavo.

Poslanec Hoek: »Ne gladite Körberja, ampak udarite!«

Poslanec Barta: »Mi ne potrebujemo nikogar, ki bi branil avstrijsko vladol!«

Khuen: Iz mojega govora lahko razvidite, da bi naskoka na ogrsko ustavo ne trpel. (Klici: »Zavrnite Körberjeve besede, sicer Vas ne poslušamo!«)

Ivanka: »Počakajte naj konča svoj govor. Tudi nas ne zadovoljuje njegova izjava.

Khuen izjavi še, da v vojaških zadevah ni z Körberjem nič govoril in da v Körberjevem govoru ne more videti interpretacije, ki bi bila v nasprotju z ogrsko ustavo. Ako se gre za interpretacije postav je v tem oziru merodajna le ogrska legislativa.

Nemir v zbornici. Klici: »On opravičuje Körberja! To ni nikaka izjava. Liberalna stranka je vendar sklenila, da bo zavrnila Körberjeve napade!«

Predsednik zbornice Apponyi popusti predsedstvo podpredsedniku Danielu in živahno konfirira z poslanci Ivanka, Kubinyi in drugimi liberalnimi poslanci, ki očitno kažejo nezadovoljnost s Khuenovo izjavo.

Poslanec Pichler izjavi, da so besede ministrskega predsednika zbornico vznemirile. Körber je dejal da se brez dovoljenja Avstrije na Ogrskem v vojaških zadevah ne sme nič spremeniti in da je k tej izjavi pooblaščen od krone, s katero, če tudi ne s Körberjem je imel Khuen konferenco in po Khuenovih avdijencah je bil vedno tudi Körber sprejet od cesarja. Pričakovali smo po seji liberalne stranke da ogrski ministrski predsednik zavrne Körberjeve besede.

Košut je predlagal naj se otvori o Khuenovi izjavi debata in naj se danes dopoldne ob 10. uri vršivta namen seja. Košutov predlog je bil skoro soglasno sprejet. Samo kakih deset poslancev in ministri so obsedeli. Lengyel je kričal: »Tako je prav, Khuen se mora vreti tu v parlamentu, sicer ne bo nikdar šel proč!« Opozicija je ploskala in vpila: »Vlada nima večine!« »Vlada je padla!« »Khuen je mrtev!« Košut je baje svoj predlog predložil na nasvet Apponyjeve.

Ob 5. uri popoldne je včeraj ministrski svet imel sejo.

Po seji je Khuen cesarju brzojavno sporočil svojo demisijo.

Vsled sklepa zbornice, da bo danes zopet seja, ministrski predsednik ne bo zapustil Budimpešte in tudi ne bo prisoten pri današnjem vsprejemu ruskega carja na Dunaju. V današnji seji bo Khuen zbornici naznanil svojo demisijo in predlagal odgojenje zasedanja za toliko časa, da se konstituira nova vlada.

Vladni ogrski listi povdarjajo, da je Khuen povedal, da nima avstrijska vlada in-

gerence na ogrske zadeve, v besedni boj z avstrijskim kolegom se pa pač ne more spustiti.

Položaj je sedaj še zapletenejši. Kako se bodo stvari sedaj dalje razvile, ve samo Bog!

Celo v liberalni stranki čutijo, da je Ogrska pred pragom izrednih dogodkov.

Vladna liberalna stranka je pravzaprav sama izpodmaknila Khuenu stol z očitnim namenom ga odstraniti. Sklenila je, da mora Khuen podati izjavo glede Körberjevega govora, način izjave je pa prepustila popolnoma njemu samemu. Khuen je šel v past, katero so mu nastavili njegovi neprijatelji v liberalni stranki. Khuen se je izjavil, da se ne vdeleži več sej odseka liberalnih poslancev, ki revidira vojaški program stranke. Odsek nadaljuje svoje delo — če bo pa vladar hotel postaviti kakega ministrskega predsednika na ta program, je še vprašanje. Zmešjaja je velika.

Iz brzojavk.

Rim. Društvo Garibaldincev je sklenilo, da se ne udeleži sprejema ruskega carja in pošilja sovražnemu ruskemu narodu pozdrav v nadi, da luč napredka razsvetli ruski narod.

Solun. Grki pravijo, da bi se pridružili Bolgarom v boju proti Turkom, ko bi oni, Grki namreč, tako smrtno ne črtili vsega, kar je slovansko.

Ankona. Na parniku so našli delavca, ki je imel skrito v hlačah 2 kilograma dinamita. Rekel je, da ga je vzel v Londonu.

London. Laški kralj pride sem med 14. in 17. novembrom.

Genova. Turčija je naročila pri tukajšnji tvdkii Ansaldo sedem torpedovk.

London. Iz Tientsina se poroča, da moč Rusije na vzhodu znaša 500.000 mož. V Port Arthurju je zgradila Rusija 30 trdnjav, 50 jih še gradi. Vse višine gora so utrjene. Pred Port Arthurjem je vedno 40 ruskih vojnihi ladij. 15. oktobra pripluje v kineška vodovja zopet več vojnihi ladij.

Zagreb. Vseučiliški profesor dr. Marjanovič je imenovan justičnim šetom deželne vlade.

Inomost. Tirolski deželni zbor je imel včeraj svojo prvo sejo. Vlada je izjavila, da je njeno stališče glede vprašanja avtonomije spodnjega dela Tirolske jano in gotovo. Središče tega vprašanja je revščina med ondotnim prebivalstvom. Vlada bo povzročila akcijo za gospodarsko povzdigo Spodnje Tirolske. Deželni zbor je sprejel izjavo, v kateri izraža veselje nad cesarjevim armadnim poveljem. Prihodnja seja jutri.

Praga. Češki deželni zbor je bil včeraj odprt. Nemški poslanec Bachmann je interpeliral radi izvolitve Čeha Schusterja kanonikom. Deželni maršal knez Lobkovic je naznanil dr. Pacaku, da državnopravna adresa Mladočehov pride na dnevni red prihodnje seje.

Rim. »Tribuna« je včeraj presenetila občinstvo s poročilom, da sv. oče v kratkem obpustni za nekaj časa Vatikan. »Tribuna« pravi, da je sv. oče pri sprejemu benediktina patra Amellija iz Monte Cassino dejal: »Pater, recite opatu, da se bodeva skoro videla v Monte Cassino!« Ko je Pij X. videl začudenje patrova, je dejal: »Molite, z molitvijo se vse doseže.« Opatu samostana Cava de Tirenii je sv. oče baje dejal, da se bo osebno vdeležil slavnosti obletnice razglasitve dogme Bezmadežnega Spočetja.

Praga. Včeraj se je vršil tušod českih protestantov, ki so izjavili soglasje z nemškim »Los von Rom« gibanjem.

Belgrad. Obravnava proti častnikom zarotnikom je končana. Obsodba je sledeča: Stotnika Novaković in Lazarevič sta obsojena kot voditelja zarote vsak na 2 leti ječe in na izgubo vojaškega dostojanstva. Stotnika Dendarevič in Protić ter nadporočnik Ljubomirsky na 1 leto ječe. Nadporočniki Teodorović, Svetković in Georgievič na 8 mesecev težke ječe; sanitetni major dr.

Veličkovič in ritmojster Lontkiewicz, ki nista podpisala spomenice na 1 mesec ječe. Vseh drugih 17 obtožencev je bilo obsojenih na 4 mesece ječe. Sodišče je uvaževalo olajšujoče okoliščine. Vsi obsojenici so naznanili priziv.

Belgrad. Skupšina se je sešla včeraj dopoldne. Po poročilih verifikacijskega odseka je bila seja končana.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 30. septembra.

Deželni zbor kranjski. Dnevni red druge seje deželnega zbora kranjskega v Ljubljani dne 2. oktobra 1903 ob 10. uri dopoldne. 1. Branje zapisnika prve deželnozbornske seje dne 23. septembra 1903. 2. Naznanila deželnozbornskega predsedstva. 3. Dopolnilna volitev treh članov in dveh namestnikov v pridobninsko deželno komisijo in nadomestna volitev enega člana in njegovega namestnika v prizivno komisijo za osebno dohodnino. 4. Poročilo deželnega odbora glede zopetne predložitve v zadnjem zasedanju predloženih prilog. 5. Poročilo o delovanju deželnega odbora za dobo od 1. oktobra 1901 do konca septembra 1902. 6. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga računski sklep kranjskega učiteljskega pokojninskega zaklada za leto 1901. 7. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga računski sklep normalno-šolskega zaklada za leto 1901. 8. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga računski sklep deželno-kulturnega zaklada za leto 1901 in proračun za leto 1903. 9. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga računski sklep deželnega posojilnega zaklada za leto 1901 in proračun za leto 1903. 10. Proračun učiteljskega pokojninskega zaklada za leto 1903. 11. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga računski sklep zaklada deželne prisilne delavnice za leto 1901 in proračun za leto 1903. 12. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlagajo računski sklepi ustanovnih skladov za leto 1901 in proračuni za leto 1903. 13. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga proračun normalno-šolskega zaklada za leto 1903. 14. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlagata računski sklepa kmetijske šole na Grmu o šoli in o gospodarstvu za leto 1901 z imovinskima razkazoma ter z razkazom o vseh gospodarskih panog. 15. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlagata proračuna kranjske kmetijske šole na Grmu za leto 1903. 16. Poročilo deželnega odbora glede dovolitve višjih nego 20 odstotnih doklad za cestne namene. 17. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži načrt zakona o zvišanju potrebnosti za uravnavo Mirne. 18. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlagajo računski sklepi bolnišnega, blaznišnega, porodnišnega in najdeniškega zaklada za leto 1901 in izkazi imovine teh skladov koncem leta 1901. 19. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži računski sklep gledališkega zaklada za leto 1901. 20. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlože proračuni bolnišnega, blaznišnega, porodnišnega in najdeniškega zaklada za leto 1903. 21. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga proračunski sklep pokojninskega zaklada deželnih uslužbencev za leto 1901 in proračun za leto 1903. 22. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga računski sklep garancijskega zaklada dolenskih železnice za leto 1901 in razkaz imovine tega zaklada koncem leta 1901. 23. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži proračun deželnega zaklada za leto 1903. 24. Poročilo deželnega odbora glede zakupa užitnine od strani dežele. 25. Poročilo deželnega odbora o dovolitvi deželnega prispevka za vodovod v Zagorju na Savi. 26. Poročilo deželnega odbora s proračunom gledališkega zaklada za leto 1903.

Osebnosti. Abiturijent g. Rudolf Reich je imenovan računskim praktikanom pri namestništvu v Gradcu. — Učiteljski kandidatinji gđici Marija Detela in Marija Kastelic sta imenovani za provizorični učiteljici na dekliški ljudski šoli v Novem Mestu. — Narednika gg. Franc Zičkar in Ivan Abram sta imenovana kancelistoma kranjske dež. vlade v XI. činovnem razredu.

Vegov spomenik. Gospod državni poslanec Povše je izročil vojnemu ministru prošnjo moravškega odbora za Vegov spomenik. Vojni minister, rojen Ljubljčan, je zadevi jako naklonjen in bode dovolil, da se bodo smeli darovi za spomenik junaka in učenjaka Vega nabirati v celi armadi, tudi koncerte bodo smele vojaške godbe prirejati v prid Vegovega fonda. Izjavil je tudi, da nima nič proti temu, če so aktivni člani udje Vegovega odbora. Fem. baron Fejervary, kancelar reda Marije Terezije, je pa stotniku Kavdiču obljubil, da bode toplo priporočal odborovo prošnjo do cesarja za subvencijo iz zaklada reda Marije Terezije. Ker je Vega, če ni bil v vojski, večinoma na Dunaju živel, in tam kot profesor matematike na slavnoznani bombardirski šoli deloval, tudi na Dunaju spisal in izdal svoje prvo matematiško delo: „Vorlesungen über die Mathematik“ in njegove ostanke tudi krije dunajska zemlja, bode tudi dunajski občinski svet daroval prispevek za Vegov spomenik. Dotično prošnjo, podpira naš rojak dunajski občinski svetnik g. prof. Šturm. Tako bo morda Ljubljana v kratkem dobila velik Vegov spomenik.

Nekaj o slovenskih značajih. Dr. Ivan Tavčar je na sokolski slavnosti čutil potrebo izreči svoje mnenje o slovenskih značajih. Dejal je: »A tudi značaji niso prekrepi, in že od nekdaj se je tako imenovani slovenski hrast prav rad majal, tako pred tronom, pa še veliko globokeje pred oltarjem!« — Nekaj je dr. Tavčar pozabil. Pozabil je karakterizirati svoj značaj, ki se sicer ne klanja pred oltarjem, ki se pa tem globokejše maje pred — baronom Schweglom. In vesel je tak značaj v rudeči sokolski srajci, ki se maje pred Nemcem, ki se, da samo nekoliko spremenimo Tavčarjeve besede, nad svojo in svojega rodu revščino ne tolaži z dobrotami večnega življenja, ki pa, dasi ni eden ozkopranih mladeničev, vendar svoje slov. pesti nikdar ne pokaže Nemcu. »Sokol ni črna vrana!« je dejal tudi mej drugim dr. Tavčar, ko je namigaval, da mora biti »Sokol« mej slovenskimi strankami strankarsko političen. G. dr. Tavčar, če se že tako dobro razumete na tice, da veste, da sokol ni vrana, tedaj bi morali vedeti, da sokol tudi še nikdar ni bil sraka ali celo — papagaj. Ne, — tudi mi nismo črne vrane, pa tudi ne taki sokoli, katere je — narodni nasprotnik — ujel.

Poljski glas o Slovencih. »Nova Reforma« je priobčila včeraj dopis o Slovencih, v katerem poroča o narodnem boju na Štajerskem (omenja shod na Polskavi) in na Koroškem. O koroških Slovencih pravi, da so kljub izgubi dveh državnoborskih mandatov, dvignili naglo svoj glas za narodna prava, ko jim je dal geslo dr. Brejc, odvetnik v Celovcu, s svojim nastopom za ravnopravnost slovensštine v sodni dvorani. Dalje piše o slovenskih dijakih, da grede oni, ki ne marajo v Gradec ali na Dunaj, v Prago, kamor jih vabijo starejši tovariši in jim gre na roko prof. Chodounsky, znani prijatelj Slovencev. V Krakovu ne gre nihče. Zdi se jim mrzel in mrtev kraj. Res je tudi, da se ni še nihče izpod Wawela obrnil do njih s toplo besedo, da bi jih privabil in seznanil s poljsko kulturo ki je najvišja v slovanskem svetu. Vprašuje torej »N. R.«: Ali smo v istini taki aristokratje, za kakršne nas imajo, ali res nismo dolžni pobriniti se za ljubezen šibkejših bratov?

Laški dijaki predložijo te dni oblasti prošnjo, naj jim bo dovoljeno nositi znake v barvah italijanske trobojnice, namreč belorudeče-zelene. Sklenili so pritožiti se do najvišjega mesta, če jim namestništvo ne bo tega dovolilo.

»Lega nazionale« lotila se je živahne agitacije, da bi prepričala laške stariše, naj nikar ne pošiljajo laških otrok v nemške šole, ker s tem škodujejo največ otroku samemu, ki se v nemških šolah ne nauči pravilno nobenega jezika, vsled česar ne more napredovati, škodujejo samim sebi, ker je bila velika denarna žrtev za šolanje otroka brezuspešna in škodujejo domovini, ker taki otroci jej ne morejo nič koristiti. — Teh naukov bi se morali držati tudi slovenski stariši povsod tam, kjer so slovenske šole na razpolago. Ker pa že ima »Lega« tako ob-

šutno srce za laške šole, vprašali bi jo prav radi, čemu odpira slovenskim otrokom laške šole? No, saj nam sama pove: 1. da bi ostali slovenski otroci zabiti in 2. da bi škodovali slovenski domovini!

— **Shod Sodalitatis Ss. Cordis** za ribniško dekanijo bo v ponedeljek 5. oktobra pri Sv. Gregoriju. Začetek ob 11. uri.

— **Narodna slavnost koroških Slovencev.** Pišejo nam: Narodni praznik smo obhajali minulo nedeljo koroški Slovenci. Blagoslovili smo slovesno »Narodni Dom« v Dobrovasi. Nebroj ljudstva se je zbralo in s tem pokazalo, kako potrebne so na Koroškem take naprave. Ne umiramo še koroški Slovenci, kakor nas tako radi sodijo, ampak naše ljudstvo le spi in zbudi ga je treba iz narodnega spanja. Prav izvrstno je govoril č. g. F. Segula iz Prage in ljudstvo navduševal, naj se povsod drži gesla »Svoji k svojim«. Ako bomo to storili, potem bo tudi slovensko ljudstvo močno. Drugi govornik kmečki fant iz Šmarjete pri Pliberku J. Krof je navduševal mladino, naj pridno prebira dobre knjige in časopise in potem se bo tudi narodnost utrčila. Pri srečolovu in šalji dražbi kakor sploh pri celi veselici nas je izvrstno zabaval po vsem slov. Koroškem dobro znani in priljubljeni »rebrški Ožbej«. Neusahljiv je vir njegovega humora. Poslušali smo tudi mile glasove pevskega in tamburaškega društva »Gorotana« iz Šmihela, o kateremu se lahko trdi, da je najboljši slov. pevsko društvo na Koroškem. Nastopili so zadnjakrat pod sedanjim vodstvom, ker odidejo trijeude cesarja služiti. 27. september je bil toraj za nas velepomemben dan, kakršnih si želimo še več. Pri veselici se je nabralo nad 150 kron za pogorcelce v Brečkovasi pri Šmihelu. Ti pa krasni novi »Narodni Dom« združuj pod svojo streho vse Slovence in postani središče narodnega življenja v podjurski dolini!

— **Iz Pulja** nam pišejo: V neki vasi blizu Pulja hotel je 60letni Benussi jahati konja, ko ga je gnal napojite, a padel je s konja, pri tem se pa tako poškodoval, da je čez noč umrl v puljski bolnišnici.

— **Lojdvornik »Gorizia«**, ki so ga spustili 24. maja v Trstu v morje, pojde danes prvič po morju in sicer v Odeso. Ta parnik je dolg 334 angl. čevljev, širok 42,3, visok 25,4, nosi teže 3820 tonelat. Ima 44 prostorov prvega in 17 drugega razreda.

— **Državni služabniki v Trstu** odposlali so h Körberju deputacijo, katero je vodil poslanec Hortis in ki je prosila povišanja aktivitetne doklade od 30 na 50%. — Kaj si je neki mislil in kako se je neki počutil ta veliki sin velike matere Italije v tej c. k. družbi? — Da ne pride pri iredentarijih v nemilost?

— **Iredentovske demonstracije.** Oni dr. Toss, predsednik društva italijanskih visokošolcev »Corda Fratres«, ki se je toliko ustil na zborovanju »Pro Trieste e Trento« v Vidmu, naznanil je svoj prihod v Trst. Laški dijaki so že začeli z agitacijo, da ga sprejmejo kakor »prijatelja in brata«.

— **Knjige družbe sv. Mohorja** je danes prejelo naše uredništvo. Vsebinsko priobčimo jutri. Društveniki jih tudi v kratkem dobe.

— **Iz Pulja** poročajo, da so tri vojne ladje ondi pripravljene, da lahko vsak trenotek odplujejo. Dopustov nihče več ne dobi. Te priprave imajo namen, da avstrijska vojna mornarica vsak hip lahko posreduje v orientu.

— **Ivana Bratuša**, še živeča hči viničarja Bratuša, o kateri se sedaj toliko piše, se nahaja v preiskovalnem zaporu v Rudolfovu, ker je za časa svojega »potovanja« v novomeškem okraju imela predolge prste.

— **Trgovina z lesom.** Francoski konzul na Raki je sestavil poročilo o stanju trgovine z lesom v Hrvaški in Slavoniji, katera ne more več konkurirati z drugimi državami. Konzul pravi proti koncu tega poročila: »K temu naj se še pristavi, da je ekonomična kriza v zvezi z drugimi vzroki razvila v Hrvaški in Slavoniji velikansko izseljevanje, kar je močno škrdilo število delavcev tako, da bo kupčija z lesom v teh gozdnih krajih v bodočnosti še slabša.«

— **Hrvatske novice.** Ivan vitez Trnški, predsednik hrvaških književnikov, se je vrnil s počitnic iz Gorskega v Zagreb. — Major Tomo Marković je v teh dneh umrl v Stradonici pri Berunu. Časopisi pišejo o njem kot častitem vojak, častniku redkega daru in viteške hrabrosti, ki je bil udan svoji domovini z dušo in telesom. — Plin je eksploziral v Zagrebu v Ilici štev. 12 v stroju za grenje vode, na kar se je vnela hiša. — Delavci štrajkajo pri zgradbi orožniške vojašnice v Oseku. Bati se je, da se rodi iz tega vseobdi štrajk v Oseku. — Novi predsednik reškega parobrodnega društva »Adria« je postal dvorni svetnik Leon Lomczy. — Za odkritje Ante Starčevića.

ga spomenika v Sestinih je med vsemi hrvaškimi društvi v zadnjih dneh živahno gibanje, ki raste od dne do dne. — Za pogorelec v Travniku je daroval križevaški vladika gospod Julij Drohobezski 200 kron. — Dalmatinski deželni zbor bo sklican sredi prihodnjega meseca.

— **»Sokola«** ustanove v Trzinu. — **Častno občanstvo.** Občina Sevnica je po zastopstvu v javni seji soglasno imenovala veleč. gospoda Tomaža Deranjača, šolskega ravnatelja in nadučitelja v pok., posestnika srebrnega zaslužnega križa s krono, v hvaležno priznanje njegovega dolgoletnega vsepešnega učiteljevanja na sevniski ljudski šoli svojim častnim občanom, in ravno tako tudi svojega rojaka, visokorodnega gospoda Martina Kragelja, župnika pri Sv. Martinu na Polju, o priliki svečanosti petdesetletnice njegovega mašništva.

— **Smrtna kosa.** Pri Sv. Barbari niže Maribora je umrl 24. t. m. gosp. Lovro Rolla, vpokojeni nadučitelj, v 74. letu svoje starosti. Rojen je bil leta 1830 pri Sv. Ani na Kromberzu.

— **Adijo Jellek!** Jellek ni več častni občan občine Teharje. C. kr. namestništvo v Gradcu je z odločbo z dne 28. avgusta t. l., št. 27392, razveljavilo sklep teharskega nemškutarskega občinskega zastopa, kajti izvolitev Jelleka za častnega občana je bila protipostavna.

— **Huda žena** je Ana Lokar rojena Godeša iz Lokavca pri Ajdovščini, sedaj živeča v Pulju. Ker so jo zasačili pri tihotapstvu, je prišla na njen dom posebna komisija. Ana Lokar pa je planila na komisijo in v tem, ko se je njen mož skril, je ona sama pretepla užitninskega paznika in dva policaja. Sveda so ji zdaj prisodili dva meseca zapora.

— **Goljufija s hranilničnimi knjižicami.** Zaprl so te dni kočjaža Kohlpacherja iz Berneka na Štajerskem, ki je bil še le nekaj dni pri hotelu »Union«. Kohlpacher posnemal je namreč znanega Kerkoča. V knjižici poštne hranilnice napravil je namreč iz desetih kron, ki so bile nanjo vložene, 400 kron. Posrečilo se mu je, da je na knjižico že dvakrat potegnil iz poštne hranilnice manjše svote. Pregovor pravi, da tretjikat gre rado, ali pri Kohlpacherju se ta pregovor ni uresničil, kajti ko je hotel tretjikat vzdigniti nekaj denarja na omenjeno knjižico, prišli so njegovim sleparijam na sled in spravili so ga pod ključ.

— **Iz Zadra** nam piše prijatelj: Madjaronskega poslanca, umir. prof. Eggersdorferja, sprejeli so dalmatinski Hrvatje tako ljubeznjivo, kakor je zaslužil. V Zadru si ni upal stopiti niti na kopno. V Št. Petru sta sod. pristava natolkla sodnika, ker jih je le-ta slabo opisal v kvalifikacijski listi.

— **Mokronoška štirirazrednica** dobi v 1. razredu paralelo.

— **Pokojnemu Benussi-ju** hoteli so tržaški »kamoristi« napraviti lepo darilo, ker je tako spretno privedel laško »kamoro« ob zadnjih volitvah do zmage. To darilo obstojalo je iz belega mramorja, na njemu podoba mladeniča iz srebra, ki hoče prebosti z mečem orla. Sedaj po Benussijevi smrti darovali so ta spominček pokojnikovim družini. Radovedni smo, koliko denarja slovenskih davkoplačevalcev je bilo vmes, ko so pokrili stroške za to darilo.

— **V Martinji vasi pri Mokronogu** je bil zopet velik požar. Ogenj se je žele omejiti, ko ste prišli požarni brambci iz Št. Ruperta in Mokronoga. Posebno pohvalno je omeniti ono iz Št. Ruperta, ki je iz oddaljenega kraja neverjetno hitro dospela na lice mesta. Ker je bil ravno opoldanski odmorni čas, zato so se zbrali tudi nekateri g. uradniki iz Mokronoga pri požaru, ki so vsled pomanjkanja delavcev sami krepko prišli za rešilno delo. Vsa čast in hvala pa gre c. kr. g. orožnikom iz Mokronoga, kateri so jako požrtvovalno obnašali. Zgorelo je v treh poslopih tudi precej krme jesenskega pridelka; zato skrbite poljedelci za to, da si tudi take pridelke zavarujete. Ogenj je vničil troje gospodarskih poslopij okoli Majcnovega marofa in 2 hiši. Zažgali so baje otroci. Mokronoška požarna bramba pod novim načelnikom g. Plantaričem je izborna delovala.

— **Cesarjev dar.** Cesar je podaril gasilnemu društvu v Pirničah 160 K.

— **Prvi sestanek novinarjev v Hrvaški** se bo vrnil v Zagreb dne 1. oktobra t. l. s sledečim dnevnim redom: 1. Narodni in napredni novinarji hrvaški, srbski in slovenski. Poroča gosp. dr. Ante Radić. 2. Osnutek novinarskega društva in pristop k osrednji zvezi slovenskih novinarjev v Pragi. 3. Novinarska (tehnična) in novinarska (stanovska) organizacija. Poroča g. dr. Milan Heimerl. 4. Orijentacija o aktuelnem narodnem in političnem vprašanju. Poroča g. dr. Stjepan Radić. 5. Pokrajinsko novinstvo, njegove potrebe in dolžnosti. Poroča Peroslav Ljubić. 6. »Ruski kružok« ali »slovanski klub«. Poroča Josip Pasarić. 7. Za uspostavo porote. 8. O zvezi z našim tiskom.

Dalje v prilogi.

v Ameriki. Sestanek bo v prostorih »Obzor ova« uredništva, vokal Marovske in Gunduličeve ulice, I. nadstropje desno. Začetek točno ob 8. uri zvečer in nadaljeval se bo naslednjega dne. V Zagrebu, 26. septembra 1903. Za sklicatelje so podpisani dr. Milan Heimrl, glavni sotr. »Obzora«; Josip Pasarić, urednik »Obzora«; dr. Ante Radić, urednik »Doma«; Stjepan Radić, publicist; dr. Svetimir Korporić, dr. Milan Kristof, ured. »Hrv. Naroda« in Peroslav Ljubić, urednik »Podravca«.

Ljubljanske novice.

Zabavni večer. Kdor se hoče pošteno zabavati, ta naj pride dne 11. okt. v Ljubljano. Blagodušne ljubljanske dame pripravljajo veliko veselico v korist salezijanskemu zavodu. Večer bode sijalen. V umetno razsvetljenih prostorih starega strelišča bode ta večer kraljevalo pravo veselje. Ničesar ne bode manjkalo. Vojaška godba, petje moški in mešani zbor, tamburaši, — vse to bo blažilo duhove dobrodošlih gostov. Ako boš hotel, se boš lahko pokrepčal s sladkim vinom, penečim se pivom, s sladčicami in vsakovrstnimi pijačami in jedili, katere bodo prodajale dobrohotne dame in gospodične. Tudi smeja ne bode manjkalo. Pridni ljubljanski dijaki in gojenci zavoda vas bodo zabavali s šaloigrami in živimi slikami. Tudi mali bebe bode pokazal svojo valentinijo. Hočeš preživeti radosten večer? Pridi ta večer na staro strelišče!

Poročil se je danes gospod Karl Hinterlechner dr. filoz. in adjunkt g. kr. drž. zavoda na Dunaju z gđ. Ano Več iz Ljubljane.

Umrl je v Ljubljani višji komisar finančne straže v pokoju gospod Gustav Poláček.

Vinska trgatve v Ljubljani. II. narodno vinsko trgatve priredi pevsko društvo »Ljubljana« dne 4. vinotoka 1903 v »Narodnem Domu«. Vstopnina 1 K, obitelj treh oseb 2 K. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Sodeluje slavna ljubljanska »Društvena godba«. Vpored: 1. promenadni koncert. 2. Prihod viničarjevin viničarjev, na čelu godba, župan in občinski odbor. 3. Kitica narodnih pesmi, poje zbor viničarjev. 4. Pozdrav župana. 5. Otvoritev trgatve in čitanje občinskih postav. 6. Ples do jutra. — Za red bodo skrbeli občinski stražniki in nočni čuvaj.

Nova stavba. V podaljšanih Hilferjevih ulicah je prišel graditi novo hišo posestnik Jernej Babič iz Kranja. — Na Mivki (Opekarska cesta) zgradi si pritlično hišo Melhior Piro.

Zglasitev črnovojnikov. V naslednjih dneh imajo se na podlagi zakona z dne 10. maja 1894 zglasiti črnovojniki in sicer: Dne 7. oktobra t. l. (od 8. do 12. ure dopoldne) leta 1861., 1862., 1863. in 1864. rojeni; dne 8. oktobra leta 1865., 1866. in 1867. rojeni; dne 9. oktobra 1. 1868. in pozneje rojeni, iz vojske izstopivši črnovojniški obvezanci, in sicer osebno pri svojem političnem oblastvu, to je v Ljubljani pri mestnem magistratu tu bivajoči, za katere velja ta razglas. Seboj jim je prinesli črnovojniško prehodnico, oziroma voj. odpustnico. Kdor bi iz nepremagljivih zadržkov ali nujnih in neodločljivih družinskih razmer ta dan ne mogel se zglasiti, predstaviti se mu bo 20. oktobra 1903 ob navedenih urah pri gori imenovani oblasti.

Neusmiljeni hlapec. Sinoči okoli pol 7. ure se je peljal po Dunajski cesti hlapec pri Lavrenčiču v Sp. Šiški, Ivan Zajc. Ker je prehitro vozil in konja tolkel, ga je stražnik Tevš opomnil, naj vozi počasneje. Za to opomin se pa Zajc ni zmenil, ampak je, ko je zavil pri Maliču na Franc Jožefovo cesto, konja udaril, da se je žival kar vspela in se spustila v divji dir. To je bilo silno nevarno, ker je ob tem času na tej cesti najverjetno pasantov. Stražnik to videč, se spusti v dir za vozom, ga doide in se z obdobjem vrednim pogumom vrže na voz, ki je bil v najhujšem diru. Posrečilo se mu je dobiti vajeti v roke in je zavil konja pri gledišču na levo, da bi ga ložje ustavil. Tu pa je žival padla na tla, hlapec pa skoči z voza in jame konja pretepati. Stražnik ga gotegne nazaj in ga s pomočjo stražnika Vrečarja zveže. Ljudem se je komaj posrečilo spraviti konja kvišku, ki je bil na nogi hudo ranjen. Kri je tekla kar curkoma. Stražnik Vrečar je odpeljal Zajca na stražnico, konja pa je stražnik Tevš spravil v hlev pri Maliču, kamor je došel menda živinozdravnik. Občinstvo je silno mrmralo nad neusmiljenim hlapcem.

V Ljubljano padla. Včeraj popoldne ob 2. uri prala je ob Ljubljani na Pogačarjevem trgu delavka Marija Babnik iz Cerklj robe. Naenkrat je omedlela in padla v vodo. K sreči je to zapazila branjevka Lucija Trpuš, stekla k Ljubljani in jo potegnila iz vode. Marija Babnik je bila po-

tem z rešilnim vozom prepeljana v deželno bolnišnico.

Slovensko trgovsko društvo »Merkur« vabi svoje člane k sestanku, ki bo v soboto dne 3. t. m. ob 9. uri zvečer v društvenih prostorih. Razgovarjalo se bo o raznih prireditvah našega društva v zimskem času tako o prireditvi predavanj, poučnih in zabavnih večerov. Z ozirom na važni razgovor nadajamo se obile udeležbe.

Zanimiv koncert bo jutri v restavraciji pri črnem orlu v Gosposkih ulicah. Več inserat.

Izgubljeno. Ivana Brečelnik, delavka v Vižmarjih, je izgubila v Sp. Šiški na poti od Stajerjeve gostilne do Kankerta robec, v katerem je imela zaviti zlat za 10 kron. — Posestnikova hči Ana Teršan, stanujoča v Hradeckega vast št. 20, je izgubila na poti po Karolinski zemlji denarnico, v kateri je imela bankovec za 20 kron. — Učitelj Jos. Verbič je izgubil zlat prstan s tremi opali. — Danes po noči je izgubil neki porochnik denarnico z vsebino 50 K. — Marija Žavič, prodajalka, stanujoča v Razpotnih ulicah št. 4, je izgubila na poti od Trnovskega pristanišča do doma rujavu usnjato denarnico, v kateri je imela ključke in 8 K denarja.

Dopuščene vojake tretjeleznike je včeraj godba spremljala na kolodvor, od koder so se odpeljali domov.

Izzivanja Nemcev. Včeraj zvečer so Nemci zopet izzivali na Mestnem trgu. Občinstvo je pričelo izzivačem piskati in jih prisililo, da so morali oditi. Mnogo občinstva je nemške izzivače spremljalo zvižgaje na Turjaški trg, kjer se je poročnik 27. peš. polka, P u c k l, pričel vmešavati v zadevo, ki bi ga prav nič ne smela brigati. Taki nastopi nemških častnikov le povečujejo razburjenje občinstva in čas bi že bil, da vojaška oblast pov. gg. častnikom, naj le takrat nastopajo, kadar bodo napadeni.

V Ameriko. Včeraj je odpotovalo v Ameriko 28 Slovencev in 203 Hrvatov.

Pobeg prišljenec. Dne 28. t. m. pobegnil je od dela v gramozni jami pri prišilni delavnici 46 let stari prišljenec Iv. Lakerstorfer iz Laakirchen v okr. Gmunden.

Kontrolni shod deželnih brambovcv in nadomestnih brambovcv bo letos v Ljubljani dne 2. in 3. oktobra ob 9. uri dopoldne v domobranski vojašnici. K temu shodu je priti vsem v Ljubljani bivajočim brambovcem in nadomestnikom, ki niso letos niti kot novinci izurjeni niti k orožnim vajam poklicani bili. Naknadni kontrolni shod bo pa dne 20. in 21. novembra t. l. ob 9. uri dopoldne v isti vojašnici.

Delevanje mestne posredovalnice za delo in službe. Mestni trg št. 27, telefon št. 99. Od 18. do 24. septembra je dela iskalo 16 moških in 48 ženskih delavcev. Delo je bilo ponudeno 9 moškim in 61 ženskim delavcem, v 45 slučajih se je delo sprejelo. Od 1. jan. do 24. sept. je došlo 2142 prošelj za delo in 2117 deloponudeb, v 1274 slučajih se je delo sprejelo. Delo dobe takoj moški: 3 mizarji, 2 trgovska slugi, 5 delavcev, 6 konjskih hlapcev; v a j e n c i : za trgovino, natakarija, mesarija; ženske: 1 prodajalka kruha, 1 prodajalka začetnica, 5 račun. natakarij, 1 gostil. kuharica, 7 gostil. deklic, 2 kuharici, 16 deklic za vsako delo, 3 orožniške kuharice, 12 deklic k otrokom. Službe iščejo moški: 1 graščinski oskrbnik, 1 trgovski pomočnik, 1 pisar; ženske: več prodajalk mešanega blaga, 2 gospodinji. Stanovanja: Oddati je več dijaških stanovanj in mesečnih sob, 1 prodajalna, 1 pisarna, stanovanje s 1 in 4 sobami. V n a j e m se iščejo stanovanja z 1 do 3 sobami. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko za odgovor.

Izkaz posredovalnega odseka slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani. Prosta mesta: 2 pomočnika manufakturne stroke, 2 pomočnika specerijske stroke, 1 pomočnik galanter. stroke, 4 pomočnika mešane stroke, 1 pomočnik specer. in želez. stroke, 1 potnik, 1 blagajničarka, 1 prodajalka, 1 učenc. Službe iščejo: 7 kontoristov, 1 poslovodja, 7 pomočnikov manufakturne stroke, 4 pomočnika specerijske stroke, 3 pomočniki želez. stroke, 2 pomočnika spec. in galant. stroke, 11 pomočnikov mešane stroke, 1 prodajalka, 1 blagajničarka, 1 učenc.

Volitev v pridobitinsko komisijo za ljubljansko okolico se je vršila danes. Izvoljeni so: Fran Ziller v Vodmatu, Iv. Štrumbelj z Iga, Ivan Tomašič z Verda pri Vrhniki, Ivan Plevnik iz Spod. Kašlja. Namestniki so: Mihael Marenčič, župan v Mostah, Josip Arhar iz Vižmarjev, Ivan Intihar, kolar na Igu, Lovro Pavdič iz Zavogljaja.

Vstaja na Balkanu.

Tudi Grkom se kaj slabo godi na Balkanu. Bolgari jih sovražijo kot izdajalce in vohune, turški vojaki in bašibozuki pa tudi nimajo smisla za simpatije, ki jih Grki goje

do Turkov. In zato se jim slabo godi. Toda zanje se nabira po celi Grški denar in pomozna sredstva, mej tem ko se za ubogo Bolgare nihče ne zmeni. Turški vojaki delajo iz cele nesreče dobiček, da prodajajo zapuščene grške otroke. Premožnejše grške družine v Klisuri jih radi kupujejo iz usmiljenja, da jih na ta način rešijo turških grozovitosti.

V Soraviču, malem grškem mestu, ki je okoli 160 km. oddaljen od Soluna, je vojaštvo udrl v cerkev in jo oplenilo. Prebivalstvo je razburjeno in pravi, da, ako bi jih ne zadrževalo sovraštvo do Slovanov, bi z Bolgari vred postopalo proti Turkom. Grški očtajo, da jih premalo varuje in da je napram porti preveč prijenjiva.

V Dremu so — baje Bolgari — umorili grškega trgovca Ksantopulosa in oplenili njegovo hišo, ker jim ni hotel plačati zahtevanih 500 turških funtov. Pred očmi njegove družine so mu odsekali roke in noge, iztaknili oči, izbili zobe, slednjič so ga ubili s sekiro.

Dne 23. t. m. se je ministrski predsednik bolgarski, Petrov, razgovarjal s turškim komisarjem Ali Faruh bejem, ki je dejal, da je od sultana samega pooblaščen, da predlaga bolgarski vladi pogoje za sporazumljenje. Feruh bej je formuliral sledeče predloge, v katerih so združene glavne točke za vpeljavo reform v Makedoniji: Splošna amnestija za politične hudodelnike, z mobilizacijo turške armade se preneha, razdejane vasi naj se zopet postavijo, sultan naj da povelje, da se ustavi klanje in preganjanje Bolgarov. Na te predloge je odgovoril ministrski predsednik, da jih želi imeti pisane in da se takoj izda posebni tozadevni sultanov irade. Ako se pa vse to ne zgodi, nemore zaupati predlogom komisarjev in Bolgarija bo nadaljevala z mobilizacijo armade, da odgovori Turkom z istimi odredbami, ki jih oni rabijo proti krščanskemu prebivalstvu v Makedoniji. Feruh bej je nato drugi dan podal knezovi vladi v posebni noti formulirane predloge in sultan je izdal tudi dotični irade, ki ga je komisar popludne podal Petrocu in izjavil, da je sultan že dal povelje, naj se sestavi reformna komisija. Obe stranki bota dtegnili svoje čete od meje. Vendar pa Bolgarija kaj malo zapu ta predlogom in Petrov je dejal odkrito turškemu komisarju: »Ekscelenca, jaz Vašim predlogom ne morem zaupati. Nobena turška komisija ni nič vredna, in tudi ta, ki jo je predlagal sultan, ne bo za nič. Javno mnenje je navdušeno za vojsko. — Sploh so v Sofiji mnenja, da bo Turčija do vstaje nenadoma udrla v Bolgarijo brez napovedi vojske. Sedanja pogajanja so le turški maneuver, da si Turčija d. bi časa. Zato pa Bolgarija mobilizuje še nadalje. Vojno ministrstvo je poslalo prošnjo listom glavnega mesta, naj nič ne pišejo o mobilizaciji. — Iz Carigrada poročajo, da je edinstvo vseh vlasti glede akcije Avstrije in Rusije napravila na ondote kroge velik utis. Ta utis in pa sporazumjenje z Bolgarijo je vzrok povelju, ki ga je dal sultan generalnemu nadzorniku in vsem vojaškim in civil. oblastem, naj ne pregan. bol. prebivalstva.

Bolgarska vlada se trudi, da bi voditelje vstaje pregovorila, naj ustavijo gibanje, češ da bo bolgarski element pri nadaljevanju vstaje deloma uničen, deloma oslabljen. — Za zopetno pozidanje razdrtih armenskih vasi je sultan iz privatne blagajne daroval 1000 tur. funtov in določil, da nadaljnjih 4000 funtov da porta. — Iz Skoplja prihaja v Belgrad poročilo, da so Turki sklenili, da počakajo prihoda carjevega na Dunaj in potem prično s klanjem kristijanov.

Ministrski predsednik bolgarski je odgovoril deputaciji Makedoncev pod vodstvom Protogerowa, da je vlada zvesta izjavi, ki jo je dala ob nastopu in da jo vodijo le interesi kneževine. Deputacija je odgovorila, da Makedonci pač ne morejo biti zadovoljni z odgovorom. V distriktu Gostivaru je zaplenila oblast več pušk in prišla mnogo Bolgarov. Oblast noče dati potnega lista za izozemlje mnogim stradajočim kristijanom. V Gališniku, Mavrovu, Levtnovu in Vučirnu so se pričeli albanski izgredi. Ministrski krogi v Sofiji izjavljajo, da zunanost, ki jo hočejo dati oficijelna carigradska poročila turško-bolgarskim dogovorom, ne odgovarja dejstvu, niti vsebini dogovora. Bolgarija je nesposobna zatreti revolucijo v Makedoniji, ker je to odvisno od Turčije, ta pa ne drži svojih obljub, torej tudi vedno prekriža bolgarske nadržte. — Prof. Mihajlovski je dejal: »Med najvišjo bolgarsko oblastjo, med knezom in med oficijelno Rusijo se vrši dvoboj, toda brez vednosti plemenitega ruskega in hrabrega bolgarskega naroda, ki se pa ne bota brigala za zvižaje diplomatov. Makedonci morajo boj, ki se ga začeli v samobrambo, izvojevati. Naposled je dejal, da se je ustanek začel tudi v srednji Makedoniji. — Neki odbor v sultanovi palači je predlagal, naj se odslej naprej vsi vjeti Bolgari postrele. Sultan je to že dovolil. V odboru je med drugimi Izzed-paša, ki je tudi kriv klanja Armencev v Carigradu.

Dopisnik »Tagespošte« objavlja v »makedonskem pismu« dogodke, ki so se zgodili zadnje dni: Preteklo soboto je neka vstaška četa napadla v okraju Kočana komisijo za štetje živine in pobila mnogo ljudi. Drugi dan je došlo vojaštvo, ki je vstase napadlo in jih potolklo. Ubityh je 76, kar se je dosedaj le redkokedaj zgodilo. Vojaki so zaplenili tudi mnogo konj, ki so nosili bombe. Tudi nekaj električnih užigalnih priprav je imela četa seboj.

Pred nedavnim je skušala vstaška četa iz Bolgarije prekorati mejo. Turško vojaštvo jih je krvavo odbilo. Malo poprej je bil v obmejni hišici »kapetan«, in iz tega sklepajo, da Bolgarija podpira vstajo.

Kako izborna Turčija reformira in kako izborne reformatične moči ima, kaže obravnava v Skoplju. To je že res škandalozno! In vendar vevlasti še upajo, da bo Turčija res reformirala svoje okužene razmere. Avstrijski in ruski konzul, ki sta prvi dan prisostvovala pri obravnavi, sta se drugi dan že odrekla tej »časti«. Ako državni pravdnik zagovarja krivce, namesto, da bi jih obtoževal, ako s kristijani tožitelji delajo kakor z obtoženci, lahko že naprej vemo, kak bo izid: soglasno oproščeni bodo turški tolovaji, da se bodo lažje masčevali nad ubogimi kristijani.

Nedavno je moral skopeljski vali Sakir-paša hitro odriniti v Mitrovico. Tam je bil namreč težko ranjen reformirani orožnik (kristijan), drugi pa, ki so jim Arnavti obetali isto osodo, so pribežali, iskaje zavetja, k ruskenju konzulu Maskovu in ruski konzulat. In sedaj naj prijenljive vlasti premišlujejo, kako bodo one valed svojega egoizma imele na vesti tisoče in tisoče ubogih Bolgarov, ki so jih pomorili Turki, ko so delali reforme.

Grški poslanik je sporočil pri porti, da so vstasi razdejali 180 grških vasi, pomorili na tisoče kmetov in trgovcev, mučili žene in otroke in več grških duhovnikov živih pokopali. Seveda, ako so vstasi to res storili, moramo jih najostreje obsojati; pozabiti pa ne smemo, da to poroča grški poslanik in da vse kar Turki store, vržejo na bolgarsko odgovornost.

Poročilo iz Seresa poroča, da se je v vasi Akdonner v okraju Seres pojavila vstaška četa. En vojaški oddelek je vstase napadel. Toda ponosi so vstasi z bombami napadli vojake in predrl vojaške vrste. Vojaki so našli 15 mrtvecev, 5 častniških uniform in več pušk sistema Mannlicher in Mauser.

Po turških poročilih je dala bolgarska vlada inicijativo za pogajanja in je pri porti prala, če je voljna izpeljati reforme, ako vstaja neha, in če je voljna ozirati se na bolgarske nasvete. Porta je temu pritrnila in sklenilo se je, da dá porta generalnemu obmejnemu nadzorniku Hilmi paši komisijo, v kateri bodo tudi makedonski Bolgari. Nadalje se je sklenilo, da se bolgarske cerkve in šole zopet odpro, bolgarski izseljenci zopet vrnejo v domovino, razdejane vasi zopet postavijo, neha s prijetji, prijeti izpuste in naredi konec izgredom bašibozukov in vojakov. Bolgarska vlada je obljubila, da bo storila vse, da se vstaja poleže.

Načovič je sprejel mesto diplomatskega agenta v Carigradu, kamor takoj odide. To smatrajo za znamenje miru.

V nedeljo je imela v sofijski katedrali makedonska kolonija službo božjo za Bolgare, ki so padli v vstaji. Iz hiš Makedoncev so plapolale črne zastave. — Makedonci bodo postavili v Sofiji in drugih večjih volilnih okrajih samo makedonske kandidate. — »Berl. Tagebl.« javlja iz Bruslja, da je belgijska vlada imenovala na sultanovo željo za poveljnika novega makedonskega orožništva 2 stotnika in 2 poročnika. Sultan je potrdil imenovanje in povišal stotnika v polkovnika, poročnika pa v majorja. Novi organizatorji nastopijo službo v oktobru. — Iz Carigrada poročajo: V nedeljo so prišli tu mimo trije bataljoni iz notranje Anatolije, ki so na potu na makedonsko mejo. 8 albanskih bataljonov je bilo transportiranih iz Verisovice v Kumanovo. Albanski redni so se začeli upirati, ker jih je porta hotela prestaviti zaradi izgredov v Malo Azijo. Sedaj so dotično povelje praklicali in redifi so se pomirili. Italijanski poslanik je izjavil velikemu vezirju in zunanjemu ministru, da niti Bolgarija, niti Turčija ne moreta upati na pomoč velesil, ki hočejo ohraniti status quo ante. Zahteval je tudi od porte, naj ustavi klanje in energično upeljava reforme. Tudi angleški poslanik se je pri bolgarski vladi izjavil, da ne more niti Turčija niti Bolgarija upati na podporo angleške vlade. — Odposlanca odbora za pomožno akcijo za Makedonce sta bila v Peterburgu pri zunanjem ministru. Od tod gresta v London in Pariz.

Grozovitosti v Kirkkilis e Dop. »Zeit.« poroča o stanju v Kirkkilis e: »Ravno sem se vrnil s kirkkiliškega ozemlja, ki je prepojeno s krvjo. Takoj sporočam, kar sem doživel in videl. Kirkkilis e je od narave zelo obdarjena dežela, katere prebivalstvo pa hočejo na sultanovo povelje iztre-

biti. Sedaj je to ozemlje valed nečloveških počenjaj divjih vojakov postalo kraj bede in razdejanja. Grozno je v vasi Malko pri Tirnovu. Tu so silili vstati prebivalce, da se jim pridružijo; ti niso hoteli, ampak so prosili turška oblasta za pomoč. Toda zaman! Tedaj pa so prebivalci zgrabili za orožje in se pridružili vstašem. Se-le nato so prišle turške čete, napadle vas in uprizorile strahovito klanje. Kdor se je mogel rešiti, je bežal; največ jih je bežalo v Bolgariji. Albanski nizam-vojaki in turški bašibozuki so se spravili nad ostale. Onečlašali so žene in deklice, oskrnjevali dečke. Valed pogleda na te dogodke se je marsikomu omračil duh. Turške civilne in vojaške oblasti so mirno gledale vse to, akoravno jih je bilo med častniki mnogo, ki so študirali v zahodni Evropi. Mnogo bolgarskih žena in deklic je še zdaj v rokah Bolgarov. Ne malo jih je umrlo v rokah divjakov. Druge so si pa valed bolečin in žalosti same vzele življenje. Hiše so vojski oplenili iste grozovitosti so se godile več kakor v 40 vaseh okoli Malko Tirnova. Jedidša in Kirkkilisa, kjer so bile skoraj vse hiše žrtva plamenov. Posebno strašno so delali Albanci in bašibozuki v krajih Kurudere, Kurukeni, Birgačik, Pinako itd. Skoro vse prebivalce so pomorili, njihova trupla pa pustili nepokopana. Prebivalstvo krajev Kurudere in Evkarion je grško in bolgarsko. Tukaj počenja svoje grozovitosti turško vojaštvo iz Male Azije, ki ima nezasluženo slavo, da je najbolj disciplinirano. Da bi plen bolj »pravilno« razdelili, se je poveljnik bataljona, ki je prvi prišel v Kurudere, zatekel sledeči zvižaji. »Zaupno« je naznanil Grkom, naj zapuste svoje hiše in spravijo svoje imetje v varnost, ker bodo vojaki napadli bolgarski oddelek in pri tem bi tudi lahko trpeli Grki. Ti so šli na limanice. Se-le ko so videli svoje hiše v plamenih in je bilo njih imetje razdeljeno med vojake, so sprevideli, kako kruto so bili prevarjeni. V Evkarinu so oplenili tudi grško cerkev. Razbili so podobe svetnikov in obklesli v zasramovanje mašna oblačila. Naposled so pa cerkev zažgali. Zgorelo je vse. Kakor sem zvedel na kraju samem, se turško vojaštvo ni zadovoljilo s tem, kar je naredilo, ampak razdelilo je celo med mohamedance orožje, da lahko more kristijane, kakor se jim zljubi. Povsod izjavljajo turške oblasti, da so evropeke velevali dale sultanu carte blanche, naj zatne makedonske Bolgare, da bo enkrat mir. Povsod se gode onečlašanja, plenitve in umori. Grozno, pretresljivo sliko mi podajajo obiskani kraji — sramota za krvoločnega sultana in nečast za civilizirano Evropo.

Izpred sodišča

Izpred deželnega sodišča.

Tepež na Drenikovem vrhu. Dne 10. majnika v nedeljo dopoldne nastal je prepri med navzočimi fanti. Mizarška pomočnika France Koman in Jože Kurnik ter Andrej Teran, sodarski vajenec, so s palicami napadli Franceta Garafola in mu prizadeli na glavi osem poškodb. Sodišče je vse obdolžence spoznalo krivim in vsacega izmed njih obsodilo na štiri tedne ječe. — V Ameriko jo je hotel popihati s tujim potnim listom France Hrvat iz Žužemberka in se ogniti vojaškemu naboru. Stražniku je rekel, da mu je ime Ivan Papež. Obsojen je bil na dvanajst dni strogega zaporu in na 10 K denarne globe. Bojevitosti črevljars. Zvečer 2. avgusta t. l. je šel Jože Kocjan s svojim tovarišem Jože Kolman, črevljarski pomočnik iz Visokega, z Janezom Zvegeljnom stozi vas Leše. Obe skupini ste eni drugi nagajali in z besedami zbadali; prišli so metati kamnje, naposled se je pa Kolman zakadil z odprtim nožem nad Kocjana in Petra Zupana ter oba težko poškodoval. Kolman se izgovarja, da je zaradi tega rabil nož, ker sta ga nasprotnika s kolmi napadla in po njem tolkla, to pa kot priči zasišana poškodovanja odločno zanikata. Sodišče je Kolmana obsodilo na šest tednov ječe. — Cerkevnik — tat. Franc Arh, cerkvenik v Čemšeniku, je dobro vedel, da cerkveni ključki odpro tudi farovška vrata. To priliko je porabil dne 28. julija. Med pridigo ga je videla neka pastarica stojičega pri farovškem hlevu; kmalu nato je odklenil duri od farovža in župniku pobral 34 kron. Že početkom tekočega leta je svojemu sohlapcu izmaknil 9 kron gotovine, nekaj mesecev kasneje domači dekli denarnico z eno kroco, pretekli mesec pa še 7 krou. Vse te tatvine je obdolženec priznal. Sodišče ga je obsodilo na dva meseca težke ječe. — Slabo plačani dolgi. Dne 24. julija t. l. je prišel France Juhant, posestnik iz Most, po Marijinem zvonenju v stanovanje gostadev Petra in Marijane Nograšek tirjat za vožnjo 2 K 60 h, za dva prodana otapa 40 h in za pesojilo 10 h. To je pa zakonsko dvojico silno razburilo; Peter Nograšek je porinil Juhanta iz sobe v vežo, Marijana Nograšek pa je pritekla za njim, ga z nožem udarila na desno roko ter ga težko ranila. Zagovarja se, da ga je zato udarila,

ker se ga je hotela odkrižati, kar pa ni res. Sodni dvor jo je obsodil na 3 mes. ječe. — Surovi napad Fantje so radi nagajali Jožetu Kečarju v Retnjah. Njegov največji neprijatelj je bil krojaški pomočnik France Paher, ki je bil zaradi Kečarja že zaprt in kateri je po Kečarjevem pastorku sporočil, naj staremu le pove, da bo poginil. Zvečer 5. julija se je vračal Kečar iz Zupanove krčme v Retnjah proti domu. Blizu pol pota začuje neko štorljanje po nasuti cesti in to ga je napolnilo, da je pospešil korake. Za njim sta pritekla Pahor in njegov tovariš Janez Rozman, posestnika sin v Zvirčah; poslednji ga je prijel za ramo obenem pa z neko trdo ređjo udaril po glavi in zaupil: »dedci spat« — med tem pa je Paher po tignil nož, katerega mu je hotel Kečar vzeti, a ta ga je dregnil nad levo oko, da je padel, nato sta ga oba začela z noži obdelovati in z nogami suvati, ter sta težko ranjenega zavalila po nizkem bregu v poleg tekočo vodo; vendar se je Kečar za teko vajo vjel in je potem ob vodi nezavesten obležal. Sodni dvor je obsodil Paherja na 16 mesecev, Rozmana pa na 1 leto težke ječe.

Izpred okrožnega sodišča v Rudolfovem.

Zatoženi Janez Hrvat iz Tančje gore, ušel je leta 1890 v Ameriko. Prišel je pa nazaj. Zaradi nezglasitve pod naborno zastavo bil je obsojen na 8 dni zaporu s enim postom. Isto tako je bil zaradi enakega delikta obsojen Jurij Zupančič iz Gribelj na 8 dni z enim postom. Lovske tatvine sta bila obdolžena in sojena Jernej Modic in Karol Petiani iz Slemeca, prvi iz okraja Velike Lašče, drugi iz Podklanca, sodni okraj Ribnica. Prvi je bil obsojen na 6, Karol Petiani na 3 mesece. France Jamnik iz Zavrtač, občina Križka vas, se je imel zagovarjati radi težke telesne poškodbe, ker je 12. junija t. l. Janeza Zupančiča iz Križke vasi tako s kolom pretepel, da mu je prizadel več lahkih telesnih ran in mu tudi prehudo na glavi puščal. Sedel bo 3 in pol meseca v Novem mestu pri c. kr. okrožni sodnji. — Anton Glušič je bil tožen radi krivega pričanja in pretepa. Radi ene za deve je bil oproščen, prišel pa bo samo en mesec študirat. — France Gerčar iz Kamnj. občina Št. Rupert, je bil tožen radi težke telesne poškodbe. Sodišče mu je prisodilo 5 mesecev težke ječe. — Marija Braune iz Kočevja pa je v škodo Jožefa Kreinerja prestavila mejnike. Radi tega je bila po §§ 197 — 199 k. z. obsojena na 4 tedne zaporu poostrenega z dvema postoma. — France Ilc iz Doljenih Lazov, občina Doljena vas, je pa 27. julija 1903 v Rakitnici poskušal svojo srečo. Hotel je namreč preprečiti uradov po občinskem uradu. Zakadil se je dvakrat v občinskega slugo Matijo Zbašnika in ga v rebra suval. Zavoljo javne posilnosti odmerila se mu je kazen na dva meseca težke ječe in 1 post vsaki mesec. — Rudolf Röthel, rojen v Metliki, pristojen v Kočevje, protestant, imel se je zagovarjati po § 303. Pregrešil se je radi zalena postavno pripoznanega veroizpovedanja. Prišel je med velikonočno praznijo pred postnim poslopjem v Koprivniku. Obsojen je na 14 dni zaporu in dobi povrh še dva posta. — Radi krivega pričevanja pri sodišču v Krškem, imela sta se zagovarjati Ana Cvelbar in Anton Cvelbar. Ana Cvelbar dobila je 6, Anton Cvelbar 3 mesece zaporu. — France Novak, 37 let star iz Podlipa, pristojen v Rabo je s kolom oborožen poskušal vdreti v hišo Franca in Tereze Kunstek. Ubil je pri tej priliki okno. Javne posilnosti bil je oproščen, a za ubito okno ima plačati 5 kron. — Jožef Simur iz Derečjega Vrha pri Trebelnem, je 23. aprila 1903 posestnikova sina Antona Peterle spravil na »kunačen način« preko vode. Stvar se je zvedela in pokora znaša 10 dni zaporu ter dva dni posta. — Janez Šavor iz Krašnega Vrha, Jurij Režek iz Derečjega Vrha in Janez Pezdirc iz Krašince so leta 1879 samolastno zapustili domovino in je popihal, ne da bi zadostili vojaškim dolžnostim v Ameriko. Sedaj so se zglasili. Sedeli bodo vsak po sedem dni.

Zakaj ljubljanski policajt ljudi ovaja? Pred tukajšnjim deželnim sodiščem se je zagovarjal danes stavec gosp. Filip Kranjc, ker je v noči 24. maja policaju Azmanu ko je ta mirno stojič in pogovarjajoč se množico pred kazino že po končani demonstraciji opozoril v imenu postave, naj se razide, rekel »de o'mov«. Obtoženec prizna te besede, a pravi, da se s tem ni nikakor upiral policaju in da je to izgovoril, ker je bil nekoliko vinjen. Priči — stražnika — pravita, da je stražnik Azman res mirno se razgovarjajoč množico opomnil v imenu postave, naj se razide, ker je imela policija nalogo, da razprši zbirajočo se množico. Državni pravnik pravi, da je g. Kranjc kriv radi tega, ker je rekel policaju: »de o'mov«. Zagovornik obtoženca g. Kokalj opozarja sodišče na to, da ni bilo nikake rabuke, marveč je množica mirno stala in

se pogovarjala in da je policija vrnila malo preveč svojo službeno dolžnost. G. Kranjc ni besed »de o'mov« izrekel v svesti prepira, marveč je to popularni izraz. Nadalje opozarja, da je g. Kranjc takoj šel s stražnikom, ko ga je ta aretirat in predlaga, da se ga oprosti, ker ni bilo ne rabuke ne prepira. Nato je sodišče obodilo g. Kranjca na 3 dni zaporu. Ljubljanska policija je sedaj menda zadovoljna. Za tak izraz bi drugod bil kdo od policaja prijazno posvarjen in podučen, pri nas v Ljubljani pa nekateri policaji na vsak način hočejo čisto iz muhe napraviti slona.

Pravda Ambrožič — Kalchberg je končana. Kalchberg je obsojen na 14 dni težke ječe.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani

Tatovi v vinogradih. Poljski žuvaj Bonetti v Foggia presenečil je v vinogradu dva tatova, na katera je ustrelil v oddaljenosti 20 korakov. Enega je težko ranil, drugi je bil koj mrtev. — Tatvina v Rimu. V cerkvi Sv. Petra ukradli so tatovi 15 kelhov, ki so bili velike vrednosti. — Uporni vojski. Pri laških vojaških vajah pri Bracciano niso granadirji ubogati. Eden je celo streljal na majorja Gaudinija. — Italijani na delu. Administrat. odbor lombard. hranil je sklenil podariti društvu »Dante Alighieri« 15.000 lir. — Avstrijska ladija se je potopila v pristanišču Kap Haitien. — Delavske revolte so v New-Yorku. Neka trdka, pri kateri so imeli delavci zaslužnih 20.000 dolarjev, je prišla v konkurz. Delavci so napadli poslopje, pobijali okna in streljali. Prišlo je vojaštvo. Delavci so udri v hišo in razdejali vse. — Saharski cesar je sedaj v Londonu. Prišel je iz Holandske. K njemu prihaja vedno dosti ljudi, posebno trgovcev. Toda sprejeti noče nobenega. Neki agent mu je tudi že prišel kazat vzorce za zastave saharškega cesarstva. Dva pravnik izdelujeta na Holandskem načrt za ustanovitev saharške države. Menda se vsem skupaj mešal. — Umrla je v Celovcu igralka Marija Geistinger. — Mučenja privojakih. V Berlinu je bila v 80 slučajih od meseca junija do septembra izrečena obsodba radi mučenja vojakov. — Na kongresu brivcev na Dunaju je bil sorodnik tukajšnjega brivskega mojstra g. Matkoviča brivski mojster gosp. Matkovič iz Gradca za svoja dela odlikovan s srebrno svetinjo. — Stavka cestnih pometalcev je v Nici. V ponedeljek je prišlo po burnem shodu do velikega pretepa med stavkujočimi. Orožništvo je moralo poseči vmes. En orožnik je ranjen. Valed dogovora stavkujočih in delodajalcev z županom in perfektom, so delodajalci dovolili zvišanje plače. Stavka je torej končana. — Poljskem u kralju Jagelo so z velikimi slavnostmi odkrili v Gradeku pri Lvovu spomenik.

Telefonska in brzoljavna poročila.

Maribor, 30. sept. Danes se je vršila pred tukajšnjim okrajnim sodiščem pod predsedstvom svetnika Morocuttija prizivna obravnava v pravdi Ornig-Kalchberg. Potrjena je bila prva sodba, pri kateri je dobil Kalchberg 4 tedne zaporu.

Dunaj, 30. septembra. Ruski car je došel danes ob pol 11. uri sem. Pri sprejemu je bilo navzočih 27 bataljonov vojaštva, 10 eskadronov in 14 baterij. Topovi so gromeli, ljudstvo je navdušeno pozdravljalo oba vladarja. Listi pozdravljajo dohod ruskega carja kot carja miru, kateri dohod je sedaj tem važnejši, ker se na Balkanu gode važne stvari in ker prihaja car na Dunaj v družbi svojega ministra za zunanje stvari. Listi povdarjajo, da bodeta vladarja na vsak način skušala ohraniti mir, katerega listi pozdravljajo, ako tudi krščansko rajo v Makedoniji pomori Turek.

Dunaj, 30. sept. Pri vsprejemu na kolodvoru sta se car in avstrijski cesar dvakrat poljubila. Po obedu v Schönbrunnu sta se vladarja ob četrt na tri popoldne odpeljala v Mürrzsteg.

Mürrzsteg, 30. septembra. Po vodom dohoda ruskega carja opravlja detektivno službo dunajska policija. Od

Neuberger dalje je vsa pota zasedlo orožništvo, ki je sklicano iz vse dežele. Tudi v gorovju, kjer bodeta cesarja na lovu, so orožniki danes vse preiskali.

Budimpešta, 30. septembra. Za današnja sejo drž. zbora je bilo jako veliko zanimanje. Košut je glede vojakov tretjeletnikov stavil predlog, ki je bil sprejet. Khuen je nato jako glasno izjavil, da je vsled včerajšnjega glasovanja podal demisijo in je prosil zbornico naj do sestave novega ministrstva odgodi zasedanje. Košut se je proti temu uprl ter zahteval, da se posvetovanja nadaljujejo, ker nikakor ministrstvo v demisiji ne sme napovedati štrajka. Košut je dejal: Ker je Khuen že demisijoniral, bi bila odveč vsaka debata o njegovi izjavi, ker pa ne ve, kedaj bo zopet seja izjavi že danes, da bo vsaka nova vlada morala imenoma ogr. kralja popraviti to, kar je storil avstrijski cesar. V tem trenutku je liberalna stranka šla iz dvorane in je imela zunaj dolgo pomenkovanje. Kubiny je dejal, naj za sedaj pusti to zadevo toliko časa, da pride nova vlada. Vsaka nova vlada se bo morala izjaviti proti Koerberjevemu govoru. Posl. Mayer je predlagal, naj bode zbornica v permanenti. K glasovanju je liberalna stranka zopet prišla v dvorano. Predlog Khuenov je bil sprejet z veliko večino. Tudi nekaj opozicionalcev je zanj glasovalo. Konec seje ob tričetrt na 1. uro dopoludne.

Krakovo, 30. sept. Tu so razširjene vesti, da namerava predsednik državnozbornskega kluba, Jaworski, odstopiti. Kandidata za njegovo mesto sta grof Dzieduszycki in dr. Boborzynski, ki bo izvoljen na Czechozovo mesto.

Belgrad, 30. septembra. V vojaški akademiji je 36 gojencev zahtevalo, naj se odstrani učitelj, ki je bil vdeležen pri umoru kralja Aleksandra.

Berlin, 30. septembra. Vojni minister je določil, naj se za zahodno Sibirijo sestavita dva nova pešpolka.

Društva.

(Vabilo k srečkanju), katero priredi podružnica c. kr. kmetijske družbe v Lescah v prostorih gosp. Jos. Wuchererja v nedeljo dne 4. oktobra 1903. Vspored: Srečkanje. Prosta zabava. — Darila za srečkanje se hvaležno sprejmo. Začetek ob 4. uri popoldne. Čisti dohodek je namenjen za društvene potrebe. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Darovi

Za Vegov spomenik se darovali naslednji gg.: Stotnik Dav. Zunkovic v Kromerizu 5 K, višji štabni zdravnik dr. G. Sterger v Gradcu 10 K, poročnik Al. Ogoelec v Josefstadu 10 K, stotnik Alfr. Podboj v Gorici 5 K, stotnik Gust. Globočnik v Trstu 2 K, eksk. fml. pl. Kinmart na Dunaju 20 K, stotnik Val. Oblak v Mor. B. Cerkv. 6 K, polkovnik Ernst pl. Schneller na Dunaju 5 K, uradnik Jakob Kavčič v Ljubljani 10 K, stotnik Frid. Kavčič na Dunaju 10 K, vojaški nadzdravnik Anton Stinec v Lvovu 5 K, vojaški oskrbnik Karol Oressel v Celovcu 5 K, stotnik Tscherne in pl. Merizzi v Komornu 2 K, podpolkovnik K. Ogrinc na Dunaju 5 K, polkovnik v pok. Ant. pl. Susč v Celju 10 K. — Skupaj 122 K.

Poslani našemu uredništvu:

Za pogorelce v Vačah se je nabralo v cerkvi Jezusovega Srca 33 K. Za družbo sv. Cirila in Metoda nabral g. Kanzlarič 2 K 70 v. Za nesrečne Korošce gosp. A. Jenko 5 K, posp. Fr. Hlepš 1 K. Bog plačaj!

Umrli so:

22. septembra. Alfons grof Paar, c. kr. kamornik, 35 let, Zaloška cesta 11, Appendicitis perforativa. — Franja Pavšek, uradnega sluga hči, 10 mes., Zaloška cesta 6, Enteritis acuta. 23. septembra. Marija Knoblehar, kuharica, 88 let, Špitalske ulice 7, ostarelost. 24. septembra. Fran Conta, krojačev sin, 1 leto, Streliške ulice 15, Tuberculosis pulmonum et mening. 25. septembra. Ferdinand Terček, zidarjev sin, 3 mes., Orlove ulice 3, akutno vnetje droba. 26. septembra. Ivan Šumi, c. kr. carinski nadkontrolor v Trstu, 45 let, Gradišče 14, Carcinoma hepatis, otrpnjenje pluć. 27. septembra. Fran Ljubič, pekovski pomočnik, 61 let, Dunajska cesta 46, samomor, izkrvavenje. — Karolina Mayer, šivilja 32 let, Rimska cesta 23, jetika.

V hiralnici:

22. septembra. Fran Božič, delavec, 37 let, Tabes.

V bolnišnici:

21. septembra. Terezija Slabajna, gostilničarica, 74 let, Dementia et Marasmus senilis.
22. septembra. Simon Lah, delavec, 60 let, Emphysema pulm. Pleuritis chron.
23. septembra. Jernej Kovač, učitelj, 83 let, Pyelonephritis chronica.
24. septembra. Marija Godeša, železniškega delavca žena, 44 let, Myelitis.

Dunajska borza

dné 28. septembra

Skupni državni dolg v notah	99 80
Skupni državni dolg v srebru	99 70
Avstrijska zlata renta 4%	119 50
Avstrijska krona rent 4%	99 85
Avstrijska inv. rent 3 1/2%	91 30
Ogrska zlata rent 4%	117 75
Ogrska krona rent 4%	97 50
Ogrska inv. rent 3 1/2%	88 60
Avstro-ogrsko bančne delnice	15 72
Kreditne delnice	643 75
London vista	239 22 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž.	117 32 1/2
20 mark	23 48
20 frankov	19 63
Italijanski bankovci	95 10
C. kr. cekini	11 34

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiju	Veterevi.	Nebo	Podajanje v 24 urah v mm.
29. 9. zveč.	789.3	13.9	sr. jvzh.	jasno	
7. jut.	739.4	9.0	sl. sever	megla	0.0
2. popol.	738.6	23.0	sl. jzah.	jasno	

Srednja včerašnja temperatura 15.5°, normale 13.0°.

Odprto pismo

g. Fran Witschl-nu c. kr. evidenčnemu elcu v Radovljici.

Ni sicer bila nikdar moja navada in upam, da tudi ne bo, ker nimam časa, po časopisih se z Vašo osebo pečati. Toda Vaš nastop, dné 26. sept. 1903. kateri ni dostojen bivšega nadporočnika, mi ne daje miru, da se tudi širši sloji za njega zanimajo. Zopomnite si, da nima nihče pravice reči Gorenjcu »Sie Puber!«, najmanj pa Vi. Svetujem Vam, kot bivšemu nadporočniku, nasproti davkoplačevalcu se poslužovati lepših, dostojnejših izrazov.

Mogoče bi Vam ne škodovalo preštudirati ono knjgo, kateri se pravi: »Wie soll man sich benehmen, ein Buch über den guten Ton in der Familie, Gesellschaft und Öffentlichkeit.« (Dobi se v Ljubljani v raznih knjigarnah.)

Toliko resnici na ljubo, da bodete vedeli, da nimam zato poslov pri hiši, da bi jih Vi za plačilo, ker Vas trudnega domov pripelje, zaničevali in da se bodete proti meni dostojnejše obnašali, kar se od bivšega nadporočnika lahko zahteva 1280 1-1

Sicer pa z odličnim spoštovanjem

Anton Gabrijelčič

gostilničar in posestnik na Brezjah.

Restavracija „pri Črnem orlu“

Gospoke ulice. 1283 1-1

Jutri dné 1. oktobra t. l.

nepreklicljivo zadnji koncert.

akordeon umetnikov Rensi & Turco.

Začetek ob 1/2 9 uri. Vstop prost, brez pobiranja.

V večjem kraju na Dolenjskem sprejme se dobro izvežbani in spretni 1282 3-1

špecerist.

Ponudbe sprejemajo se do 15. t. m. pod »Poštenost« postre—restante Ljubljana.

Čevljarski pomočnik

sprejme se takoj v trajno delo pri gosp.

Ivanu Ramovšu,

čevljarju 1243 3-3

v Novem Vodmatu pri Ljubljani h. št. 36.

1285 1-1

Viktorija Poláček javlja v svojem in v imenu ostalih sorodnikov vsem prijateljem in znancem prežalostno vest o smrti svojega iskreno ljubljenega soproga, gospoda

Gustava Poláčka

finančne straže nadkomisarja v pokoju.

ki je po kratki, a jako težki bolezni, previden s tolažili svete vere, danes, dne 29. septembra, ob pol 10. uri zvečer v 54. letu svoje dobe blaženo v Gospodu zaspal.

Truplo dragega pokojnika se bode v četrtek, dne 1. oktobra, ob 4. uri popoldne v hiši žalosti v Spodnji Šiški hš. št. 149 svečano blagoslovilo in potem na pokopališču pri Sv. Krištofu položilo k zadnjemu počitku.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi Marijinega oznanjenja.

Dragi pokojnik bodi priporočen pobožni molitvi in blagemu spominu.

V Ljubljani, dne 19. septembra 1903.

1284 1-1

Tužnim srcem naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je Bogu vsemogočnemu dopadlo, našega iskreno ljubljenega sina, oziroma brata, bivšega učenca trgovske šole v Ljubljani, gospoda

Alojzija Ogrinec

danés, dné 28. septembra 1903. ob 8. uri zvečer po dolgi, mučni bolezni v 19. letu njegove starosti, previdenega s sv. zakramenti za umirajočega, poklicati k Sebi v nesmrtno življenje nad zvezdami.

Pogreb bo v Grahovem pri Cerknici dné 1. oktobra ob 10. uri popoldne.

Predragoga ter nepozabnega nam pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.

V Grahovem, dné 29. septembra 1903.

Žalujejoči ostali.

1275 1-1

Zahvala.

Ker mi ni mogoče zahvaliti se vsakemu posameznemu za premnoge dokaze iskrenega sočutja med boleznijo, kakor tudi ob smrti našega ljubljenega, nepozabnega očeta, gospoda

Ivana Fajdige

za častno in tako mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku, izražam tem potom tukajšnji častiti duhovščini, slav. pevskemu društvu »Glas« na ginljivih žalostinkah, gg. uradnikom iz Ribnice ter vsem onim sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so prihiti od blizu in daleč izraziti zadnjo čast, svojo najsrčnejšo in najglobljejo zahvalo.

Sodražica, dné 27. kimoveca 1903.

Fran Fajdiga.

Šunka s kožo 1 gld, brez kože 95 kr., brez kosti s kožo 1 gld. 10 kr., plečeta brez kosti 90 kr., suho meso 78 kr., slanina 82 kr., preščišči jeziki 1 gld., goveji 1 gld. 20 kr., glavčina brez kosti 45 kr., dunajske salame 80 kr., prave boljše 1 gld., iz šunka 1 gld. 20 kr., ogrske 1 gld. 70 kr. Velika klobasa ena 2. kr. 813 10-8

Posilja le dobro pošteno blago od 5 Kg naprej proti povzetju

Janko Ev. Sire

v Kranju.

Največja izbira najnovejšega baržuna za bluže

pri 1249 3-3

A. Šinkovic dediči, Mesni trg.

Vsak petek in postni dan velika izbira

svežih morskih rib.

Ob vsakem dnevnem času žive postrvi in ščuke.

Rastlinska maščoba kg. po 68. kr.

Bogata zaloga vin v buteljkah, šampanja, konjaka, ruma, čaja in peciva za čaj po najnižjih cenah

J. C. Praunselss

eksportna trgovina s specerijo, delikatesami in kranjskimi klobasami z vinom in pivotočem. 1239 6-4

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

571 42

F. HITI,

Pred škofijo štev. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Krojaškega pomočnika

takoj sprejme na veliko delo

A. Pretnar,

krojaški mojster na Savi pri Jesenicah

(Gorenjsko.)

1266 3-2

Služba

organista in cerkvenika

se razpisuje v Dolenjem Logateu pri cerkvi sv. Nikolaja.

Plače je nekaj nad 600 kron in prosto stanovanje z dvema sobama in kuhinjo.

Oženjeni imajo prednost. 1368 6-3

Župni urad v Logatcu,

dné 27. septembra 1903.

Josip Lavrič,

župnik.

Naznanilo.

Kdor hoče poceni in dobro blago, naj naroči moj novi veliki cenik, kateri je gratis. Posebno priporočam novosti v stenskih urah z novim stolpovim bitjem.

Vsa popravila točno in ceno, umetna delavnica v I. nadstropju. Za obilni obisk se najtopleje priporoča

Fran Čuden

urarski trgovec in posestnik v Ljubljani.

exportna tvrdka na debelo in na drobno, član švicarskih tovarn Union, založnik c. kr. drž. dolenjskih železnic.

Sivalni stroji, posebno za domačo rabo

256 27

prav poceni.

C. kr. konc. zasebni učni zavod za ženska ročna dela.

Imeteljica: gospa Lina Müllner, Ljubljana, Bleiweissova cesta 13, pritličje.

Učni predmeti: Temeljiti praktični pouk v prirezavanju in izgotavljanju oblek za dame in otroke; izdelovanje vseh vrst perila; belo, barvano in umetno vezenje. Slikanje z iglo in vižganjem.

Pričetek tečajev dné 1. oktobra.

Natančnejše se poizve vsak dan od 10.—12. ure popoldne in od 2.—4 popoldne, kakor tudi potom prospektov.

1270 3-2

Predstojnica.

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,

v Knezovi hiši,

obrestuje hranilne vloge po

110 95-86

4 1/2 odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan od 8. do 12. ure popoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406,

Telefon štev. 57.

Naročajte

izborna ljubljansko delniško pivo

iz pivovarne v Žalcu in Laškem trgu.

Naročila sprejema centralna pisarna v Ljubljani, Sodne ulice 4.

706 104-88

Angeljnovo milo Marzeljsko (belo) milo

z znamko

449 104—85

S

sta najbolj koristni

štedilni mili

za hišno rabo.

Dobivate jih po specerijskih štacunah!

Pavel Seemann

izdelovatelj mila
in čebelno-voščenih sveč
v Ljubljani.

Vsak dan, tudi ob nedeljah in
praznikih, odprto.

Mejnarodna panorama

Ljubljana, Pogačarjev trg.
Fotoplastiški umetniški zavod
s povsem novo briljantno razsvetljavo.

Od 27. septembra do 4. oktobra 1903
Novo! Prezanimivo! Novo!

RIM

v cesarskih dnevih 1903
in

Nj. Svet. papež Leon XIII.,
kakor je izgledal v zadnjih letih.

Ta ciklus je posebne važnosti in
posebnega pomena, ker je ravnatelj med-
narodne panorame napravil sliko Njega
Svetosti papeža Leona XIII. Ta slika
je tem znamenitejša, ker se papež že
13 let ni dal niti slikati, niti fotogra-
firati in ker je bila to zadnja slika po
naravi, napravljena dne 13. maja 1903
ki kaže Njega Svetost v najzibornejši
naravni vernosti. Posebne slike so na-
pravljene od prezanimivih prostorov pa-
lazzine, ki občinstvu niso pristopni, in
od vatikanskih vrtov, ki tvorijo poseben
ciklus; ta se bo razstavil v kratkem.

Serija 40 v. Otroci 20 v. 6 serij
2 kroni, 10 serij 3 krone.

Za šole in društva znižane cene.

Velespoštovanjem

1259 1—1 **ravnateljstvo.**

Katoliška Tiskarna

prilagojena raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Prazne sode

(lajfe) za pošiljanje jabolk, krompirja itd.
ima na prodaj **Franc Sušnik v Škofji**
1290 3—2 **Lokl.**

Nove zboljšane gramofone

z glasovno-, ročno- in varstveno
omarico, zelo priljubljeno med
duhovščino, po društvih in med
zasebniki.

Gramofon „**avtomate**“

za gostilne zelo pridobitne
prodajam tudi na obroke.

Imam veliko zalogo, najnovejše plošče, katere zamenjujem za stare.

Vnanja naročila se rešujejo z obratno pošto.

1079 50—12

Rudolf Weber, urar
v Ljubljani, stari trg 16.

Vino

po posredovanju preskuševalne kleti se toči

v gostilni pri „zlati ribi“

Čviček iz kleti gospe Hočever v Krškem, Burgundec, iz kleti gospe Ferjandič na
Slapu in tudi pristni Bizeljec.

Kuhinja priznana dobra.

1251 8—3

Franc Rozman.

Novo! Za bališča in domačo Novo! porabo!

Platno poljubne širine, namizno perilo, garniture z
votlim robom (jaur), bele in barvane, brisače, brisal-
nice, robci, šifoni, gradli, beli barhenti itd.

Švicarske vezenine za oblačilno in posteljno perilo,
Velika izbira, najboljše kakovosti, najnižje
cene

prilagojena specialna trgovina perila

1256 3—3

Anton Šarc,

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 8.

Vzorci se radevolje dopošljejo.

Slava Jezusu.

Pesmi na čast
božjemu Izveličarju

za mešan zbor, deloma z orgljami

izdal

P. Hugolin Sattner

ord. ff. min.

Partitura in 4 glasovi 8 K, vsak na-
daljni glas 50 vin.

Naroča se: **frančiškanski samostan,**
Ljubljana.

Čisti dobiček prejmo knezošk. zavodi.

1111 6

PEK,

sposoben samostojno voditi pe-
karijo, samee, dobi takoj službo

pri 1264 3—2

F. Klinarju, v Kropi.

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 18

se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega blaga
po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo
zalogo

izgotovljene obleke

posebno na haveloke v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah.

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov

Stanje vlog 31. dec. 1902:
čez 9 milijonov kron.

**Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!**

Denarni promet v letu 1902:
čez 32 milijonov kron.

Preje: Gradišče št. 1,

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od
8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih
obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako, da sprejme
vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih
4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1902: 9,501.351 K 52 h. Denarni promet v l. 1902: 32,596.882 K 65 h.
HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštno-
hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1903.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Odborniki:

Josip Šiška, knezoškojski kancelar,
podpredsednik.

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — **Josip Jaro,** veleposestnik v Medvodah. — **Dr. Andrej**
Karlin, stolni kanonik v Ljubljani. — **Karol Kauschegg,** veleposestnik v Ljubljani. — **Matija Kolar,** župnik pri D. M. v Polju. —
Ivan Kregar, svet. trg. in obrt. zbornice v Ljubljani. — **Frančišek Lesković,** zasebnik in blagajnik „Ljud. pos.“ — **Karol Pollak,**
tovarnar in posest. v Ljubljani. — **Gregor Šlibar,** župnik na Rudniku. — **Dr. Alojž Ušeničnik,** profesor bogoslovja v Ljubljani.